

P0568

DEPOS: MUGGEN, G.

TITLE: WAGENINGSE EERSTEJAARS STUDENTEN

ACCES: A : NO RESTRICTIONS

STATUS:

Bureau Ond

INTERIMRAPPORT EERSTEJAARSONDERZOEK 1975

studiemotieven en studiekeuzemotieven
van Wageningse Eerstejaars 1975

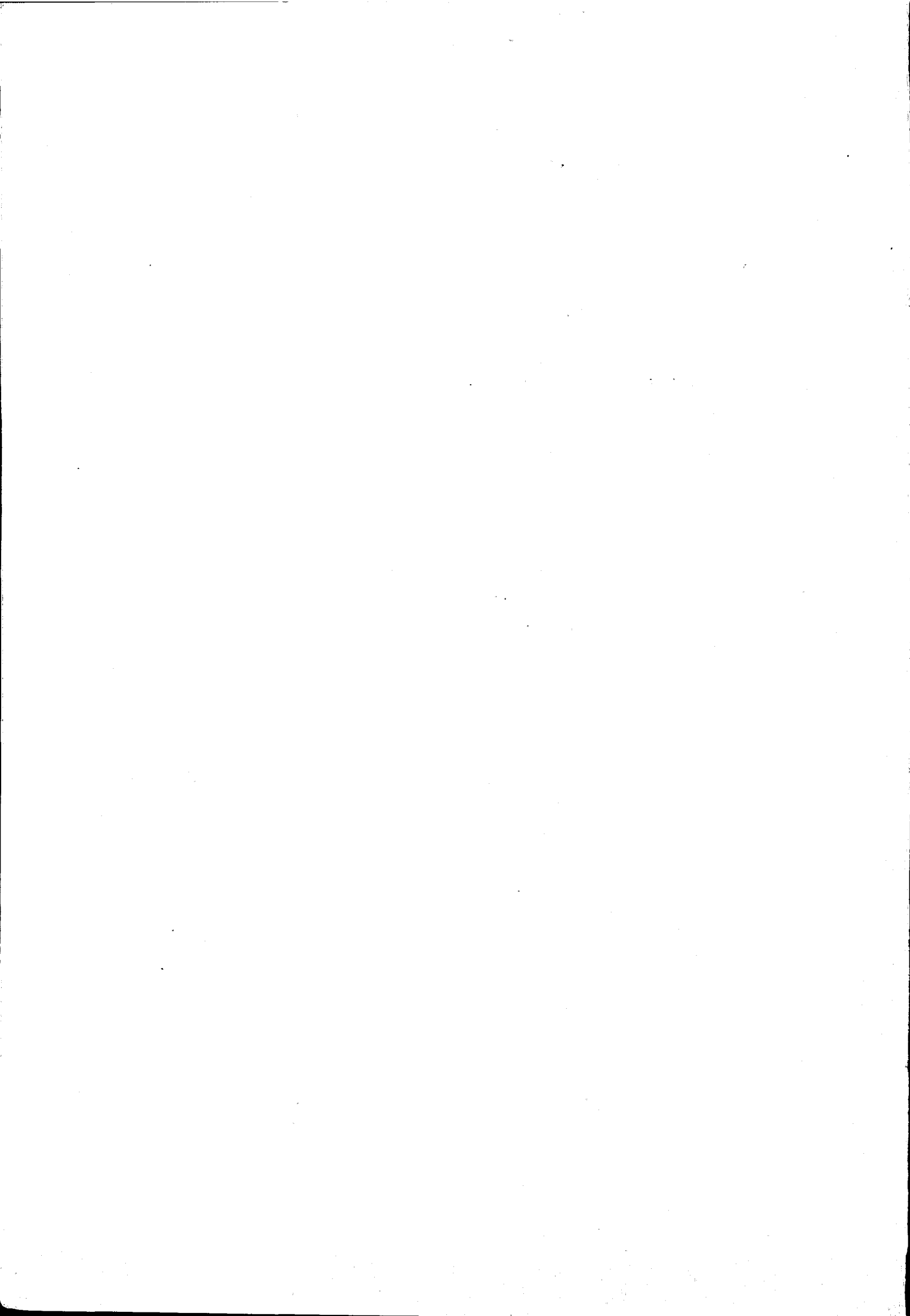
J. van der Zee

Bureau Onderzoek van Onderwijs

INTERIMRAPPORT EERSTEJAARSONDERZOEK 1975

studiemotieven en studiekeuzemotieven
van wageningse eerstejaars 1975

J. van der Zee

VOORWOORD

Dit interimrapport bevat de eerste, en in sommige opzichten nog voorlopige, verslaggeving van het onderzoeksproject dat onder de naam "Eerstejaaronderzoek 1975" door het Bureau Onderzoek van Onderwijs van de Landbouwhogeschool wordt uitgevoerd. Het rapport behandelt de studiemotieven en de studiekeuzemotieven van de Wageningse eerstejaarsstudenten.

Dat dit onderzoeksverslag al kort na de enquête en de eerste bewerking van de antwoorden wordt gepubliceerd, hangt samen met een discussieronde binnen de LH over de Contourennota, van start gaande op 1 febr. 1976. Hiertoe zou dit rapport een bijdrage kunnen leveren. Daarnaast draagt het uiteraard bij tot de activiteiten van de Commissie-Studievoorlichting, van wie de vraag om onderzoek afkomstig is.

In het algemeen zijn de gepubliceerde cijfers gemiddelden, die een globaal beeld geven van alle Wageningse eerstejaars of groepen daarvan. In een later stadium van het project zullen de door schriftelijke vraagstelling verkregen gegevens worden aangevuld met de resultaten van een aantal nog te houden diepte-interviews onder eerstejaars. Hierdoor zal, door het tot uiting komen van de individuele verscheidenheid, het beeld dat in dit interimrapport naar voren komt verder kunnen worden geprofileerd.

Tijdens zijn werkzaamheden aan dit project ondervond de onderzoeker veel steun van de medewerkers van het Bureau Onderzoek van Onderwijs, in het bijzonder van Ir. G. Muggen, die optrad als projectbegeleider. Vanzelfsprekend gaat een woord van bijzondere dank uit naar de studenten, die aan het onderzoek meewerkten.

Wageningen, 22 januari 1976

J.S. van der Zee

SAMENVATTING

Het interimrapport Eerstejaaronderzoek 1975 beoogt inzicht te verschaffen omtrent de studiemotieven en de studiekeuzemotieven van de Wageningse eerstejaarsstudenten, die zich in het studiejaar 1975-'76 voor het eerst aan de Landbouwhogeschool lieten inschrijven.

In hoofdstuk I, DE INLEIDING, wordt in het kort beschreven, dat de Commissie-Studievoorzichting van de LH als initiator van het onderzoek optrad, daarbij de vraag op tafel leggend, of de motivatie en de verwachtingen van de studenten nog wel aansluiten op de door de LH geboden studieprogramma's.

In hoofdstuk II, DE PROBLEEMSTELLING, wordt de betreffende vraag geplaatst in het bredere kader van het landelijke onderwijsbeleid t.a.v. het hoger onderwijs. Vastgesteld wordt, dat in de verschenen discussie- en beleidsstukken (Contouren-nota, Nota Algemeen Hoger Onderwijs) nadrukkelijk plaats wordt ingeruimd voor algemeen vormende programma's binnen het stelsel van hoger onderwijs. Ook in verband met deze beleidsvoornemens rijst de vraag, in hoeverre de studiemotieven van de studenten aansluiten op de beoogde differentiatie van het hoger onderwijs.

Op grond hiervan wordt de probleemstelling geformuleerd in 2 hoofdpunten, nl.:

1. Welke studiemotieven hebben de Wageningse eerstejaarsstudenten anno 1975?
2. Welke studiekeuzemotieven hebben hen ertoe geleid te kiezen voor de studie aan de Landbouwhogeschool?

In de hoofdstukken III en IV wordt aandacht besteed aan de totstandkoming van DE VRAGENLIJST en aan DE DATA-VERZAMELING.

In hoofdstuk III wordt uiteengezet, dat bij de constructie van het eerste deel van de vragenlijst het vóórkomen van een 6-tal studie-orientaties zijn verondersteld, te weten:

- de wetenschappelijke orientatie
- de beroepsorientatie
- de algemene vormingsorientatie
- de maatschappij-kritische orientatie
- de sociaal-economische orientatie
- de a-specifieke orientatie

De eerste 3 orientaties worden, vanwege hun relatie met bestaande of voorgestelde studieprogramma's, hoofdorientaties genoemd.

In hoofdstuk V, DE STUDIEMOTIEVEN, wordt eerst proefondervindelijk nagegaan of de veronderstelling, dat 6 studie-orientaties kunnen worden onderscheiden, juist is. Dat blijkt het geval te zijn, behoudens één uitzondering: de beroepsorientatie blijkt te moeten worden opgesplitst in de algemene en de humane beroepsorientatie. Er ontstaan hierdoor 4 hoofdorientaties.

Voor het totaal der 817 onderzochte Wageningse eerstejaars geldt, dat:

- de 4 hoofdorientaties (onderling ongeveer van gelijke sterkte) beduidend sterker zijn dan de overige 3 orientaties;
- voor het antwoord op de vraag waarom men gaat studeren, de 4 hoofdorientaties een verklarende betekenis hebben, terwijl dit voor de 3 overige orientaties niet of nauwelijks het geval is.

Worden de orientatie-sterktes van de N-, de NM- en de B-propedeusestudenten afzonderlijk bekeken, dan ontstaat een gedifferentieerder beeld: (tabel 2, blz. 9).

- Bij de N-eerstejaars is de algemene beroepsorientaties sterker van bij de andere studenten;
- Bij de NM-eerstejaars is de algemene vormingsorientatie aanmerkelijk sterker dan bij de andere studenten;
- Bij de B-eerstejaars is de wetenschappelijke orientatie duidelijk sterker dan bij de andere studenten.

In hoofdstuk VI, DE KEUZE VOOR DE STUDIE AAN DE LANDBOUWHOGESCHOOL, blijkt eerst, dat twee-derde deel van de studenten, alvorens naar Wageningen te komen, ernstig een andere studie heeft overwogen. Wat dit betreft, worden met name diergeneeskunde en medische wetenschappen genoemd (uitloters).

Nadat de vermoedelijke studierichtingskeuze na de propedeuse is vermeld, wordt aandacht besteed aan de "aantrekkelijkheden" van de Landbouwhogeschool, zoals die door de studenten worden gezien. Het blijkt dat de flexibiliteit van de studie (mogelijkheid uiteenlopende vakken te combineren, veelheid van studierichtingen), de gerichtheid op de land- en tuinbouw en de gerichtheid op de praktijk hoog worden aangeslagen.

Tenslotte is een voorkeursindex van beroepen, die door Wageningse ingenieurs worden uitgeoefend, samengesteld. Beroepen, die zich in een flinke belangstelling mogen verheugen zijn: ontwikkelingssamenwerkings-deskundige (N en NM), milieudeskundige (N en B), onderzoeker aan instituut of proefstation (N en B), planoloog en landschapsarchitect (NM) en beleidsmedewerker bij overheidsinstelling of andere organisatie (NM). Voor het beroep van commercieel medewerker in handel of industrie blijkt algemeen eenafkeer te bestaan.

INHOUD

blz.

VOORWOORD

SAMENVATTING

Hoofdstuk I.	INLEIDING	1
Hoofdstuk II.	PROBLEEMSTELLING	2
Hoofdstuk III.	DE VRAGENLIJST	4
Hoofdstuk IV.	DE DATA-VERZAMELING	6
Hoofdstuk V.	DE STUDIEMOTIEVEN	7
1.	De score op de afzonderlijke items en de vorming van de item-clusters	7
2.	De sterkte van de oriëntaties	8
3.	De rechtstreekse vraag naar de oriëntaties	12
4.	De rechtstreekse vraag naar de oriëntaties en de gi-scores	13
Hoofdstuk VI.	DE KEUZE VOOR DE STUDIE AAN DE LANDBOUWHOGESCHOOL	15
1.	De andere door de studenten overwogen studies	15
2.	De keuze van de studierichting na de propedeuse	17
3.	De aantrekkelijkheden van de Landbouwhogeschool	19
4.	Aantrekkelijke toekomstige beroepen	20
NAWOORD		22
NOTEN		23

Bijlagen:

- I. Introductiebrief aan de respondenten
- II. Vragenlijst (oktober-versie)
- III. Waardering van een aantal propedeuse-onderwijsdoelstellingen:
 - a. waardering door de eerstejaars zelf
 - b. perceptie van de "officiële" LH-waardering door de eerstejaars

I. INLEIDING

Het Eerstejaaronderzoek 1975 is voortgevloeid uit een initiatief van de Commissie-Studievoorlichting van de Landbouwhogeschool. Deze Commissie benaderde in de persoon van haar voorzitter, tevens Rector Magnificus, in het najaar van 1974 het Bureau Onderzoek van Onderwijs van de Landbouwhogeschool met een aantal onderzoeksvragen, die als volgt kunnen worden samengevat:

- a. waarom wil men studeren?
- b. waarom wil men in Wageningen studeren?
- c. wat verwacht men van de studie?
- d. wat verwacht men later met de studie te gaan doen?

Aan deze vraagstelling ligt het vermoeden ten grondslag, dat de motivatie bij de eerstejaarsstudenten de laatste jaren anders is komen te liggen. Mogelijkerwijs zou een discrepantie kunnen zijn ontstaan tussen wat de studenten eigenlijk van de studie verwachten en wat de LH in feite biedt. Ongetwijfeld spreekt uit deze vraagstelling een zekere bezorgdheid omtrent de toekomstige ontwikkeling van de LH als instelling van wetenschappelijk onderwijs. Ook zal deze bezorgdheid ingegeven zijn door de lage slagingspercentages voor het propedeutische examen in de afgelopen jaren.

Naast deze vraagstelling in algemene zin, werd door de initiatiefnemers een veronderstelling ingebracht, die voor het onderzoek richtinggevend zou dienen te zijn. Het betreft hier de veronderstelling, dat naast een groep professiegerichte studenten en een groep discipline-gerichte studenten er nog een derde groep studenten bestaat, die de universiteit (en ook de LH) binnenstapt met het oogmerk een algemeen vormende opleiding te ontvangen. Aan deze laatste veronderstelling zal in het onderzoek dan ook de nodige aandacht worden besteed.

Na een aantal oriënterende en voorbereidende besprekingen tussen de initiatiefnemers en het B.O.O. gaat het eigenlijke onderzoekswerk medio juni 1975 van start. Hiervoor is door het B.O.O. in het kader van de TAP-regeling een tijdelijk medewerker aangetrokken, die uitsluitend met dit onderzoeksproject is belast.

II. PROBLEEMSTELLING

In de inleiding is de probleemstelling, zij het in een nog ruwe vorm, al naar voren gekomen. In dit hoofdstuk zullen we trachten de onderzoeksvraag te plaatsen in het bredere kader van de landelijke onderwijspolitiek t.a.v. het tertiaire onderwijs, teneinde te komen tot een formulering van de probleemstelling, die naast Wageningse ook landelijke relevantie heeft. Daarbij wordt vooropgesteld, dat binnen het bestek van dit interimrapport niet uitvoerig op alle geproduceerde beleidsstukken, die op ons onderzoeksonderwerp betrekking hebben, wordt ingegaan. Voorshands beperken we ons tot de Contouren-nota van de Minister van Onderwijs ¹⁾ en de Nota Algemeen Hoger Onderwijs van de Commissie Ontwikkeling Hoger Onderwijs ²⁾. In de Contouren-nota wordt benadrukt, dat de herstructurering van het hoger onderwijs gepaard zal moeten gaan met het aanbieden van een grote verscheidenheid van onderwijsprogramma's. Zowel binnen het h.b.o. als binnen het w.o. dient de vroegtijdige en verdoorgevoerde specialisatie te worden teruggedrongen. Dit leidt dan tot de aanbeveling van de instelling van algemene vormingsprogramma's naast beroepsopleidingsprogramma's, vaardigheidsprogramma's naast methodologisch gerichte programma's, individueel gecomposeerde programma's naast geijkte collectieve programma's. Het zal duidelijk zijn, dat het voornemen om algemene vormingsprogramma's in te voeren de actualiteit van ons onderzoek vergroot.

Daarbij komt, dat de gedachte van de introductie van algemene vormingsprogramma's reeds verder is uitgewerkt door de Commissie Ontwikkeling Hoger Onderwijs in haar Nota Algemeen Hoger Onderwijs. In dit 7e rapport van de z.g. Commissie-De Moor wordt aanbevolen al op korte termijn (men denkt aan september 1977) deze nieuwe vorm van onderwijs van start te laten gaan. Als karakteristiek voor deze opleiding ziet de Commissie: "(dat) de leerdoel-einden (de te verwerven kennis, vaardigheden en attituden) zo zijn gekozen, dat de opleiding niet alleen voor een betrekkelijk groot aantal beroepen en functies nuttig is, maar ook, voor de maatschappelijke activiteiten buiten het beroep en voor de persoonlijke ontplooiing." In dit rapport wordt voorts gesteld dat reeds verrichte onderzoekingen naar de studiekeuzemotieven van de studenten steun geven aan de opvatting dat veel studenten uit het w.o. een algemeen gerichte opleiding ambiëren. De door de Commissie-De Moor in dit verband geciteerde onderzoekingen zijn evenwel niet van recente datum, reden waarom een onderzoek naar de studiemotieven en de studiekeuzemotieven van Wageningse eerstejaarsstudenten een nuttige bijdrage kan vormen tot de discussie rond de invoering van algemeen hoger onderwijs.

Op grond van het voorgaande komen we tot een in vier punten geformuleerde probleemstelling. Daarbij zijn de onder de punten 2 en 3 gestelde vragen verbijzonderingen van het onder punt 1 gestelde, waardoor ze het kenmerk van hypothesen in zich dragen.

1. Welke studiemotieven hebben de Wageningse eerstejaarstudenten van 1975?
2. Zijn binnen de voorkomende studiemotieven de drie veronderstelde "hoofdoriëntaties"*) te weten:
 - a. de wetenschappelijke oriëntatie
 - b. de professionele oriëntatie
 - c. de algemene vormingsoriëntatiete onderscheiden, en zo ja, in welke mate komen zij voor?
3. Welke naast deze hoofdoriëntaties vallende motieven spelen een rol in de beslissing te gaan studeren?
4. Welke studiekeuzemotieven hebben er toe geleid te kiezen voor de studie aan de Landbouwhogeschool?

*) Deze oriëntaties worden hoofdoriëntaties genoemd omdat ze een relatie hebben met bestaande of voorgestelde onderwijsprogramma's

III. DE VRAGENLIJST

De voor het onderzoek gehanteerde vragenlijst valt in twee delen uiteen. In het eerste deel wordt de studenten een groot aantal uitspraken omtrent studiemotieven voorgelegd. Naarmate zij meer met de betreffende uitspraak instemden konden de studenten een hoger cijfer achter de vraag omcirkelen (oplopende schaal van 1 t/m 5). Het tweede deel van de vragenlijst gaat over de studie aan de LH; deze vragen hebben een meer feitelijk karakter. Een aantal van de uitspraken uit het eerste deel werden ontleend aan eerder in ons land verricht studiemotievenonderzoek ³⁾, een ander deel van de uitspraken werd zelf geformuleerd. De uitspraken (items) werden zo gekozen, dat verwacht mocht worden, dat zij zich in het onderzoek zouden gedragen als indicatoren van één van de volgende oriëntaties (d.w.z. groeperingen van samenhangende motieven):

1. W = wetenschappelijke oriëntatie
2. B = beroepsoriëntatie
3. AV = algemene vormingsoriëntatie
4. MK = maatschappij-kritische oriëntatie
5. SE = sociaal-economische oriëntatie
6. AS = a-specifieke oriëntatie

Een groep items, die zich gedragen als indicatoren van hetzelfde verschijnsel, in ons geval dus dezelfde oriëntatie, vormen een item-cluster. Of inderdaad sprake is van item-clusters kan slechts proefondervindelijk worden vastgesteld. Om ons hierover van te voren enig idee te verschaffen werd in augustus 1975 onder een tweetal groepen van elk 20 pas gearriveerde eerstejaarsstudenten een proefenquête afgenomen. Op grond van de resultaten hiervan onderging de vragenlijst een aantal wijzigingen. Ook werd de vragenlijst ter beoordeling aan de initiatiefnemers en enkele deskundigen voorgelegd. De bevindingen van een en ander waren van dien aard, dat twijfel rees omtrent het juiste tijdstip van afname van de enquête. Aanvankelijk was dit gepland in de eerste of tweede week van het nieuwe studiejaar, nu werd besloten in de tweede collegeweek slechts de helft van de N-propedeuse-studenten te enquêteren, de vragenlijst aan de hand van deze resultaten nog eens aan te passen om daarna in oktober de andere helft van de N-propedeuse-studenten, de NM-propedeuse-studenten en de B-propedeuse-studenten te enquêteren.

Behalve dat dit uitstel het voordeel opleverde de constructie van het eerste deel van de vragenlijst nog eens uit te testen, kon in oktober ook het tweede deel van de vragenlijst met meer vertrouwen aan de studenten worden voorgelegd.

Sommige vragen van dit gedeelte veronderstelden nl. enige bekendheid omtrent de specifieke Wageningse situatie; deze bleek inderdaad in oktober al aanmerkelijk groter te zijn dan in augustus en september.

Op de verschillen in resultaten tussen de vier apart geënquêteerde groeperingen studenten zal in het volgende hoofdstuk worden ingegaan. De vragenlijst is achter in dit rapport opgenomen als bijlage II. Voor de eerste 43 vragen is achter elk item vermeld tot welk cluster zij behoren, waarbij de aanduiding van de clusters uiteraard overeenkomt met die van de hiervoor genoemde oriëntaties. Ook is achter de items voor elk van de groeperingen studenten steeds de gemiddelde score vermeld.

IV. DE DATA-VERZAMELING

Zoals in het vorige hoofdstuk al werd opgemerkt, werden niet alle eerstejaars op hetzelfde tijdstip geënquêteerd.

Op 11 september werd, tijdens een ochtendcollege, de helft van de N-propedeuse-studenten de vragenlijst voorgelegd. Dit resulteerde in een oogst van 285 ingevulde en verwerkbare vragenlijsten. (285)

De rest van de N-propedanten werd op 29 oktober 1975 na afloop van het laatste middagcollege geënquêteerd, hetgeen resulteerde in 316 bruikbare formulieren.

In totaal hebben dus 601 N-eerstejaars aan het onderzoek deelgenomen, wat bij een aantal inschrijvingen van 809 neerkomt op een respons van 74.3%. (601
(509))

De NM-eerstejaars werkten aan het onderzoek mee op 3 november 1975. (NB: Als verderop in het rapport sprake is van 'alle in oktober geënquêteerde eerstejaars', zijn de NM-ers daar ook toe gerekend.) Het aantal ingevulde enquêtes bedroeg 140. Door de studenten, die het college niet hadden bezocht, een vragenlijst over de post toe te sturen met het verzoek het formulier ingevuld te retourneren, werd het totaal uiteindelijk opgevoerd tot 160. Bij een aantal inschrijvingen voor deze propedeuse van 196 eerstejaars betekent dat een respons van 81.6%. 160

De deelnemers van de biologie-propedeuse werden op 31 oktober tijdens een practicum ondervraagd. Daarmee werden 56 van de 65 ingeschreven eerstejaars bereikt, hetgeen een respons van 86.2% opleverde. 56

Kijken we niet naar de gevolgde propedeuse en voeren we de berekening nog eens uit voor het totaal der eerstejaars, dan komen we tot een deelnemerspercentage van 76.4, hetgeen bevredigend genoemd mag worden.

V. DE STUDIEMOTIEVEN

1. De scores op de afzonderlijke items en de vorming van de item-clusters

De scores op de afzonderlijke items (vraag 1 t/m 43, bijlage II) laten weinig ruimte tot bespiegelingen. Hooguit kan worden vastgesteld, dat de scores van elk van de vier groepen studenten vrij dicht bij elkaar liggen. De betekenis van de afzonderlijke items ligt dan ook veel meer in de rol, die zij spelen in de opbouw van de item-clusters, die corresponderen met de verschillende studie-oriëntaties. Ter bepaling of een item in één der clusters kon worden opgenomen, is gebruik gemaakt van de zg. item-totaal-correlatiemethode. Op deze techniek zal in het eindrapport nader worden ingegaan, nu wordt volstaan met de vermelding, dat, wilde een item in het cluster worden opgenomen, de item-totaal-correlatiecoëfficiënt minimaal 0.40 moest bedragen. Tabel 1 laat zien hoe de clusters aanvankelijk "volgens verwachting" waren samengesteld en in hoever deze samenstelling, na toepassing van de boven beschreven toets, intact kon worden gelaten.

Tabel 1. De samenstelling van de clusters, voor en na de item-totaal-correlatietoets

oriëntatie	samenstelling clusters volgens verwachting (itemnummers)	samenstelling clusters na toets (itemnummers)
W	1, 6, 11, 15, 20, 27, 36 en 37	idem
B (algemeen)	2, 7, 12, 34 en 39	2, 34 en 39
B (humanitair)	-	7 en 12
AV	5, 13, 18, 23, 28, 29, 31 en 43	idem
MK	16, 26, 33, 38 en 42	idem
SE	3, 9, 17, 22, 25, 32, 35 en 40	idem
AS	4, 8, 10, 14, 19, 21, 24, 30 en 41	idem

Het blijkt nu dat de clusters na de toets van nagenoeg dezelfde samenstelling zijn als daarvoor. Er is echter één verschil: de beroepscluster, die aanvankelijk uit 5 items bestond, is in twee delen uiteengevallen. Hoewel de item-totaal-correlaties van alle 5 items nog wel aan het gestelde criterium voldoen, leert echter een nadere inspectie van de correlatie-matrix dat er in wezen twee sub-clusters bestaan. De items, die in het algemeen aan de oriëntatie op de beroepsuitoefening refereren (2, 34 en 39) vertonen hoge onderlinge correlaties; dat is ook het geval met de items 7 en 12, die meer ge-

gericht zijn op de humanitaire aspecten van de beroepsuitoefening. Deze twee laatste items correleren echter niet of nauwelijks met de eerste drie, waardoor deze 5 items beter niet in hetzelfde cluster opgenomen kunnen blijven. Dit heeft geleid tot de beslissing in het verdere onderzoek 2 beroepsclusters te onderscheiden: een algemeen beroepscluster, bestaande uit de items 2, 34 en 39 en een humanitair beroepscluster, bestaande uit de items 7 en 12, resp. aan te duiden als B-alg. en B-hum. Daardoor ontstaan, i.p.v. 3, 4 hoofdorïentaties.

2. De sterkte van de oriëntaties

De mate, waarin de verschillende oriëntaties bij de 4 onderscheiden groepen voorkomen, wordt tot uitdrukking gebracht door de gemiddelde clustersommen. Omdat de clusters een ongelijk aantal items bevatten, zijn de clustersommen, en dus ook de sterkte van de verschillende oriëntaties, niet zonder meer vergelijkbaar. Hierin kan worden voorzien door de gemiddelde clustersom te delen door het aantal items waaruit het is opgebouwd. Er ontstaat dan een waarde tussen de 1 en de 5, die de gemiddelde item-score per cluster aangeeft. Deze waarde zal in het vervolg worden aangeduid als gi-score. Deze gi-score dient nu dus als maatstaf voor de sterkte van de oriëntaties. Aan de gi-scores mag geen al te absolute betekenis toegekend worden. Dit geldt met name, wanneer de gi-scores van verschillende oriëntaties met elkaar vergeleken worden; nooit zeker is nl. of alle items wel even "aantrekkelijk" geformuleerd zijn.

Het staat echter buiten kijf, dat verschillen in de orde van 0,5 punt wel degelijk verschillende sterkten van de oriëntaties aangeven. Als er sprake is van een vergelijking van de sterkte van dezelfde oriëntatie bij verschillende groepen studenten, geven de gi-scores wel een nauwkeurig onderscheid aan: in dat geval wordt nl. met dezelfde maatstaf gemeten.

In tabel 2 zijn de sterktes van de verschillende oriëntaties vermeld. Het valt daarbij op, dat de oriëntaties, die in de probleemstelling als hoofdorïentaties zijn aangemerkt, aanzienlijk sterker zijn dan de overige oriëntaties. De beroepshumanitaire oriëntatie komt daarbij als eerste uit de bus, gevolgd door de algemene vormingsoriëntatie. Overigens zijn de verschillen tussen de vier hoofdorïentaties betrekkelijk klein.

Het is voorts duidelijk, dat de verschillen tussen de in september en de in oktober geënquêteerde N-propedanten, wat deze resultaten betreft, miniem zijn: in een tijdsbestek van anderhalve maand zijn alleen de beroepshumanitaire en de maatschappij-kritische oriëntatie iets in sterkte afgenomen.

Voor bijna alle oriëntaties zijn duidelijke verschillen tussen de N-, de NM- en de B-propedeusestudenten aan te wijzen. Bij de bespreking van de verschillende oriëntaties zal hierop nader worden ingegaan. Hier zij nog opgemerkt, dat de verschillen tussen de scores van de N-studenten en die van alle in het

onderzoek betrokken eerstejaars steeds klein zijn. Dit vindt z'n oorzaak in de getalsmatige oververtegenwoordiging van de N-propedanten.

Tabel 2. De sterkte van de oriëntaties naar gevolgde propedeuse (gi-scores)

oriëntatie	N-sept. (N=285)	N-okt. (N=316)	NM (N=160)	B (N=56)	Totaal (N=817)
W	3.18	3.17	3.05	3.48	3.17
B-alg.	3.28	3.35	3.19	3.01	3.27
B-hum.	3.62	3.49	3.52	3.38	3.53
AV	3.35	3.30	3.64	3.42	3.39
MK	2.51	2.35	2.76	2.63	2.50
SE	2.38	2.34	2.38	2.32	2.36
AS	2.02	2.05	2.15	1.91	2.05

De wetenschappelijke oriëntatie

In de wetenschappelijke oriëntatie komt de interesse voor een bepaald wetenschapsgebied tot uiting. Bij een sterke wetenschappelijke oriëntatie bestaat er een behoefte naar bevrediging van de intellectuele nieuwsgierigheid. Dat kan dan op zichzelf al een beweegreden zijn om te gaan studeren.

We zien dat deze oriëntatie bij de biologie-studenten veruit het sterkst is en bij de NM-studenten duidelijk het zwakst. De N-studenten nemen wat dit betreft een middenpositie in. Een verklaring hiervoor zou kunnen zijn, dat de biologiestudie een meer zuiver-wetenschappelijk karakter heeft dan de meeste andere studierichtingen aan de LH. De relatief lage wetenschappelijke oriëntatie van de NM-studenten wettigt, gezien ook hun belangrijk hogere scores voor de andere hoofdoriëntaties, de conclusie, dat zij niet in de eerste plaats door zuiver-wetenschappelijk gerichte motieven naar de LH komen.

De algemene beroepsoriëntatie

In de sterkte van de algemene beroepsoriëntatie komt tot uiting in hoeverre de studenten gericht zijn op hun latere beroepsuitoefening. Daarbij is in de vraagstelling niet aan bepaalde aspecten van die beroepsuitoefening gerefereerd.

In het algemeen liggen de gi-scores voor deze oriëntatie iets hoger dan voor de wetenschappelijke oriëntatie, maar de verschillen zijn te klein om er veel betekenis aan toe te kennen. Wel is het zo, dat de biologen hier opnieuw een uitzonderingspositie innemen. De al gemaakte opmerking over de aard van de biologiestudie zou hier opnieuw als verklaring kunnen dienen. Ook zou de huidige minder gunstige arbeidsmarktpositie van de biologen van invloed kunnen zijn.

De algemene beroepsoriëntatie is het sterkst bij de studenten, die de natuurwetenschappelijke propedeuse volgen. Dit is niet onbegrijpelijk, aangezien een aantal N-studierichtingen vrij sterk op de latere beroepsuitoefening zijn gericht en het karakter van het aanleren van de daarvoor vereiste vaardigheden bezitten. Om die reden is het plausibel, dat het later uit te oefenen beroep hun al enigszins duidelijk voor ogen staat.

Wat deze oriëntatie betreft nemen de NM-studenten een middenpositie in.

De humanitaire beroepsoriëntatie

Het cluster dat de sterkte van de humanitaire beroepsoriëntatie meet, bestaat slechts uit twee items. In deze items komt het aspect van het helpen van anderen en het nuttig zijn voor de samenleving in de beroepsuitoefening naar voren. Omdat de scores op deze items onderling zeer hoog correleren en de absolute waarde van de gi-scores hoog is, is voor deze oriëntatie toch een aparte plaats ingeruimd.

In het algemeen is de humanitaire beroepsoriëntatie nog iets sterker dan de algemene beroepsoriëntatie. Dit geldt met name voor de NM- en de B-propedanten. Van deze groepen kan gesteld worden, dat ze nog geen scherp geprofileerd beroepsbeeld bezitten, maar aan hun latere beroep al wel de eis stellen dat het humanitair gericht moet zijn.

Wat betreft de N-propedanten, wordt er nog eens op gewezen, dat de sterke humanitaire beroepsoriëntatie, die voor de septembergroep kon worden vastgesteld, bij de oktobergroep niet in die mate wordt teruggevonden. In oktober was bij deze studenten het verschil tussen de twee beroepsoriëntaties niet groot meer.

De algemene vormingsoriëntatie

Waar het gaat om de sterkte van de algemene vormingsoriëntatie lopen de NM-ers duidelijk voorop. Zij scoren hier beduidend hoger dan de andere studenten. Ook ten opzichte van de andere oriëntaties is hier sprake van een uitschieter. Het is zelfs zo dat de gi-score voor de algemene vormingsoriëntatie van de NM-studenten hoger is dan één enkele andere score voor welke oriëntatie en van welke groep studenten dan ook.

Het lijkt dan ook gerechtvaardigd te stellen, dat de NM-studenten de studie in de eerste plaats aanvatten om een brede algemeen vormende opleiding te genieten. Het spreekt daarbij vanzelf dat dergelijke uitspraken betrekking hebben op de groep als geheel. Binnen de groep zullen er uiteraard studenten zijn voor wie een andere oriëntatie op de eerste plaats komt.

Uit het voorgaande mag niet worden afgeleid dat de algemene vormingsoriëntatie voor de N- en B-studenten geen enkele rol speelt. De cijfers uit tabel 2 tonen aan dat deze oriëntatie bij hen wel niet op de eerste plaats komt, maar toch ook zeker niet zonder betekenis is.

De maatschappij-kritische oriëntatie

De sterkte van de maatschappij-kritische oriëntatie weerspiegelt het oordeel van de studenten omtrent de relatie tussen de studie (of sterker nog: het beginnen van de studie) en het tot stand brengen van maatschappelijke veranderingen. De gi-score meet dus niet een oordeel over de wenselijkheid van maatschappelijke veranderingen als zodanig, maar geeft aan in hoeverre men gaat studeren met het oogmerk maatschappelijke veranderingen mee te helpen verwezenlijken.

Met gi-scores rond 2.50 geven de studenten aan dat dit motief niet bij velen voorop staat. Toch is er tussen de verschillende groepen studenten nog wel enig onderscheid op te merken. De NM- en (in iets mindere mate) de B-studenten scoren hier nl. hoger dan de N-studenten.

Op het verschil tussen de in september en de in oktober geënkquêteerde N-ers is in het voorafgaande al gewezen. Met enig voorbehoud zou de conclusie kunnen worden getrokken dat het effect van de voorlichtings- en vormingsactiviteiten tijdens de introductie tijdelijk heeft gewerkt in de richting van hogere scores voor de maatschappij-kritische oriëntatie. Hierin zou ook de verklaring gevonden kunnen worden voor de sterkere beroepshumanitaire oriëntatie in september.

De sociaal-economische oriëntatie

De sterkte van de sociaal-economische oriëntatie geeft aan in hoeverre de studenten de studie zien als een middel om een aantrekkelijke sociaal-economische positie te verwerven. Als elementen daarvan zijn inkomen, status, zelfstandigheid in het werk en het verkeren in een academisch milieu in de items verwerkt. Onder geen van de onderscheiden groepen studenten is deze oriëntatie in een betekende mate aanwezig. Ook zijn de onderlinge verschillen dermate gering, dat er geen verdere betekenis aan toegekend mag worden.

De a-specifieke oriëntatie

Tenslotte vormen een aantal studiemotieven, die niet in één van de andere oriëntaties konden worden ondergebracht, de a-specifieke oriëntatie. Hoewel de items van nogal uiteenlopende aard lijken te zijn (vgl. bijv.: "ik studeer zomaar, omdat ik er zin in heb" en "ik ben gaan studeren omdat ik nog niet in het arbeidsproces (of militaire dienst) opgenomen wil worden"), blijkt door middel van de empirie dat ze toch een cluster vormen. Het gemeenschappelijke zou hierin kunnen zitten, dat in de vraagstelling steeds het ontbreken van andere, overigens niet met name genoemde, motieven wordt gesuggereerd.

De scores voor de sterkte van deze oriëntatie zijn overigens uitermate laag, in het bijzonder bij de biologen.

3. De rechtstreekse vraag naar de oriëntaties

Behalve dat, ter vaststelling van de sterkte der oriëntaties, de studenten een groot aantal uitspraken is voorgelegd, is hen door middel van vraag 44 verzocht op een directe wijze hun voorkeur voor één van de aanvankelijke drie hoofd-oriëntaties kenbaar te maken. Inderdaad spraken de meeste studenten zich uit voor één van de geprecodeerde antwoordmogelijkheden, maar het gebeurde ook dat als antwoord een combinatie van verschillende oriëntaties werd gegeven. De resultaten van de scores op de item-schaal en van deze rechtstreekse vraag stemmen goed overeen. Tabel 3 laat dit zien.

Tabel 3. De op de eerste plaats komende oriëntatie naar gevolgde propedeuse

Oriëntatie	N (N=601)	NM (N=160)	B (N=56)	TOTAAL	
	%	%	%	aant.	%
wetenschap	34.8	20.6	55.4	273	33.4
beroep	30.1	28.1	10.7	232	28.4
algemene vorming	15.8	31.9	16.1	155	19.0
wet. + beroep	1.7	0.6	1.8	12	1.5
wet. + alg.vorming	1.7	0.6	5.4	14	1.7
ber. + alg.vorming	1.7	3.8	3.6	18	2.2
wet. + beroep + alg.vorming	1.2	0	0	7	0.9
anders	10.0	11.3	1.8	79	9.7
combin. met anders	1.3	2.5	3.6	14	1.7
geen antwoord	1.8	0.6	1.8	13	1.6
TOTAAL	100.1	100.0	100.2	817	100.1

De in de tabel opgenomen percentages en aantallen hebben dus betrekking op de aantallen studenten, die de betreffende oriëntatie als de voor hen belangrijkste groepering van studiemotieven aangeven. Vergelijken we nu per propedeuse de gi-scores uit tabel 2 en de voorkeursoriëntatie uit tabel 3, dan is het beeld in het algemeen consistent.

Bij de biologen is dat al heel duidelijk. Hier was de wetenschappelijke oriëntatie het sterkst, terwijl ook bij meer dan de helft van deze eerstejaars de wetenschappelijke oriëntatie primair staat. Datzelfde geldt ten aanzien van de NM-studenten voor de algemene vormingsoriëntatie, waarbij overigens de verschillen in de aantallen "eerste" oriëntaties geringer zijn.

Bij de N-studenten zijn de sterktes van de oriëntaties niet geheel in overeenstemming met de opgegeven eerste oriëntaties. Dit hoeft ook niet noodzakelijkerwijs het geval te zijn, omdat de sterkte van de oriëntaties wordt uitgedrukt in een gemiddeld cijfer, waarin de differentiatie die er binnen een bepaalde groep kan bestaan niet tot uiting komt. Aangezien de N-propedeuse toegang verschaft tot een groot aantal, nogal uiteenlopende studierichtingen, is het noodzakelijk in een later stadium deze resultaten nog eens per waarschijnlijk te volgen studierichting te presenteren. Overigens is het beeld in zoverre wel consistent, dat de N-ers de beroepsoriëntatie vaker als eerste oriëntatie opgeven dan de andere studenten, terwijl de gi-score van de N-propedanten voor de algemene beroepsoriëntatie ook hoger is dan bij de andere eerstejaars.

4. De rechtstreeks vraag naar de oriëntaties en de gi-scores

De in het vorige hoofdstuk besproken materie kan ook op een nog wat andere wijze benaderd worden, nl. door het verband te leggen tussen de in vraag 44 uitgesproken eerste oriëntatie en de gi-scores voor de verschillende oriëntaties. De verwachting hierbij is, dat bijv. studenten die de wetenschappelijke oriëntatie als de voor hen belangrijkste hebben opgegeven, hogere gi-scores voor de wetenschappelijke oriëntatie zullen registreren dan de andere studenten. Als die verwachting wordt bewaarheid, dan is daarmee tevens dat deel van de vragenlijst, dat de sterkte van de wetenschappelijke, de beroeps- en de algemene vormingsoriëntatie meet, gevalideerd.

De resultaten, die in tabel 4 zijn weergegeven, hebben betrekking op alle in oktober geënquêteerde eerstejaars tezamen. De resultaten van de septembergroep worden hier buiten beschouwing gelaten; ze zijn overigens niet afwijkend. In de tabel beperken we ons tot de 4 meest genoemde eerste oriëntaties, waarmee ruim 90% van de onderzochte studenten in dit overzicht voorkomen.

Tabel 4. De gi-scores naar eerste oriëntatie

Eerste oriëntatie	W	B-alg.	B-hum.	AV	MK	SE	AS
Wetenschap	3.42	3.14	3.48	3.22	2.43	2.37	1.97
Beroep	2.92	3.88	3.47	3.30	2.40	2.38	2.01
Alg. vorming	3.17	2.74	3.48	3.85	2.66	2.38	2.30
Anders ¹⁾	2.89	3.01	3.46	3.45	2.69	2.15	2.15
TOTAAL ²⁾	3.17	3.27	3.48	3.41	2.50	2.35	2.07

1): exclusief de gecombineerde oriëntaties

2): inclusief de gecombineerde oriëntaties

Het blijkt dat de boven beschreven verwachting door de cijfers wordt bevestigd. Wel moet worden opgemerkt dat de gi-score voor de humanitaire beroepsoriëntatie zich onafhankelijk van de eerste oriëntatie blijkt te gedragen, dit in tegenstelling tot de gi-score voor de algemene beroepsoriëntatie. De respondenten die in vraag 44 te kennen hebben gegeven in de eerste plaats op het latere beroep georiënteerd te zijn, hebben daarbij kennelijk geen specifieke humanitaire aspecten van de beroepsuitoefening voor ogen gehad. Hieruit blijkt eens te meer dat de beide beroepsoriëntaties ieder een plaats in het scala der voorkomende oriëntaties hebben en niet sterk met elkaar samenhangen.

Het is hier ook de plaats nog een opmerking te maken over de aan vraag 44 toegevoegde zekerheidsscore. In deze zekerheidsscore konden de studenten aangeven hoe zeker zij waren van hun antwoord op de vraag naar de eerste oriëntatie. Met een gemiddelde van 3.73 voor de gehele oktobergroep geven deze studenten aan in het algemeen behoorlijk zeker van hun keuze te zijn geweest. Dit zet de cijfers uit tabel 4, en dus ook de validatie van de vragenlijst nog enige kracht bij.

VI. DE KEUZE VOOR DE STUDIE AAN DE LANDBOUWHOGESCHOOL

Behalve aan de in het vorige hoofdstuk behandelde studiemotieven, is in het onderzoek ook aandacht besteed aan de studiekeuzemotieven van de eerstejaarsstudenten. De veronderstelling daarbij was, dat niet voor iedereen van meet af aan heeft vastgestaan persé aan de LH te gaan studeren, maar dat bij velen een afwegingsproces tussen de LH en andere onderwijsinstellingen heeft plaatsgevonden.

In dit hoofdstuk komt achtereenvolgens aan de orde welke andere studies door de eerstejaars ernstig zijn overwogen (waarbij ook aan de uitloters aandacht zal worden besteed), de vermoedelijke studierichtingskeuze in het tweede LH-jaar en de voor hen geldende specifieke aantrekkelijkheden van de Wageningse studie. Tenslotte is er dan nog de waardering van de aantrekkelijkheid van een aantal door Wageningse afgestudeerden uitgeoefende beroepen.

1. De andere door de studenten overwogen studies

In de eerste plaats moet worden vastgesteld dat meer dan twee-derde deel van de respondenten, alvorens te besluiten aan de Landbouwhogeschool te gaan studeren, het volgen van een andere studie ernstig heeft overwogen. Tabel 5 geeft hiervan een overzicht.

Tabel 5. Aantal studenten dat andere studies ernstig heeft overwogen en het aantal uitloters naar gevolgde propedeuse

	N-prop. (N=600)	NM-prop. (N=160)	B-prop. (N=56)	Totaal
- Andere studies overwogen, elders uitgeloot	135	12	0	147
- Andere studies overwogen, niet meegeloot	288	103	31	422
- Geen andere studies overwogen	177	45	25	247

Volgens verwachting moeten de uitloters vooral onder de N-ers gezocht worden. Van de 817 aan het onderzoek deelnemende studenten hebben er 147 voor de toelating tot een andere studie meegeloot; aangezien het officiële aantal uitloters, dat in 1975 voor het eerst aan de Landbouwhogeschool inschreef, 181 bedraagt, kan worden gesteld dat zij ongeveer proportioneel in het onderzoek zijn vertegenwoordigd. Wel was het zo dat het aantal uitloters in de in september geënquêteerde groep het grootst was (nl. 79). Dit heeft waarschijnlijk

te maken met een ongelijkmatige verdeling van uitloters over de practicum-groepen. In zoverre is dit jammer, omdat in september niet aan de uitloters is gevraagd of zij het volgende jaar van plan waren opnieuw voor een studie buiten Wageningen mee te loten. In oktober is dit wel gebeurd: van de 68 in oktober geregistreerde uitloters verklaren er 47 het volgend jaar weer elders mee te zullen loten, hetgeen toch wel een beeld van de omvang van dit verschijnsel geeft.

Aan de studenten, die zeiden een andere studie ernstig te hebben overwogen, is uiteraard ook gevraagd welke studie dat was. Een niet onaanzienlijk deel van hen bleek daarbij aan meer dan één, soms nogal uiteenlopende, studies te hebben gedacht. In tabel 6 is getracht dit zo goed mogelijk weer te geven. Zo is bijv. een student, die opgeeft het volgen van een studie in de medicijnen en in de wis- en natuurkunde ernstig te hebben overwogen, gerangschikt achter de categorie "combinatie van I en II".

Tabel 6. De andere door de studenten overwogen studies, naar gevolgde propedeuse

Andere overwogen studies		aantallen studenten			Totaal
		N-prop. (N=424)	NM-prop. (N=115)	B-prop. (N=31)	
I	diergeneeskunde	74	1	4	79
	medische wetenschappen	68	13	3	84
	biologie	30	12	-	42
	combinatie binnen I	30	0	2	32
II	wis- en natuurkunde	30	5	2	37
	technische wetenschappen	25	12	1	38
III	sociale wetenschappen	14	15	3	32
IV	hoger agrarisch onderwijs	14	5	3	22
V	andere studies	46	24	7	77
	combinatie van I en II	25	0	1	26
	combinatie van I en III	8	6	1	15
	combinatie van I en IV	12	0	0	12
	combinatie van I en V	9	5	0	14
	combinatie van III en V	1	6	1	8
	overige combinaties	38	11	3	52

Het is duidelijk dat de diergeneeskunde en de medische wetenschappen veruit het vaakst worden genoemd, waarbij nog moet worden bedacht dat deze studierichtingen ook vaak in combinatie met een andere studie zijn opgegeven. Uiteraard zijn

hier veel uitloters bij, terwijl een ander deel, vanwege de geringe kansen op inloting, al op voorhand zal hebben besloten het geluk maar elders te zoeken. Dit laatste kon worden afgeleid uit de toelichting die de respondenten gaven op de vraag waarom men uiteindelijk voor Wageningen had gekozen.

2. De keuze van de studierichting na de propedeuse

De keuze van de studierichting na de propedeuse staat logischerwijs niet voor alle eerstejaars reeds bij de aanvang van de studie onwrikbaar vast. Zoals verderop zal blijken, wordt de mogelijkheid om zich hierover tijdens het eerste jaar nog te kunnen oriënteren door velen juist gezien als één der aantrekkelijkheden van de studie aan de Landbouwhogeschool. Om toch zoveel mogelijk over de latere verdeling van de propedanten over de verschillende studierichtingen te weten te komen, is in de vraagstelling (vr. 46) rekening gehouden met verschillende gradaties van zekerheid, die hieromtrent zouden kunnen bestaan.

Tabel 7. De keuze van de studierichting na de N-propedeuse

studierichting(en)		aantallen studenten met:			tot.:
		vrijwel zekere keuze voor:	twijfel tussen 2 rich- tingen:	nog slechts een vaag idee; denk het meest aan:	
N-1	landbouwplantenteelt	7	-	12	19
	tropische plantenteelt	22	-	9	31
	tuinbouwplantenteelt	3	-	3	6
	plantenveredeling	20	-	18	38
	plantenziektekunde	4	-	5	9
	bosbouw	21	-	13	34
	combinatie binnen N-1	-	48	15	63
	combinatie tussen N-1 en N-2	-	7	2	9
	combinatie tussen N-1 en N-3	-	16	4	20
	combinatie tussen N-1 en N-4	-	14	4	18
N-2	zoötechniek	51	-	32	83
	combinatie tussen N-2 en N-3	-	7	0	7
	combinatie tussen N-2 en N-4	-	3	0	3
N-3	cultuurtechniek-B	4	-	13	17
	tropische cultuurtechniek	12	-	2	14
	landbouwtechniek	10	-	11	21
	bodemkunde en bemestingsleer	5	-	5	10
	combinatie binnen N-3	-	10	6	16
	combinatie tussen N-3 en N-4	-	13	0	13
N-4	levensmiddelentechnologie	7	-	9	16
	voeding	23	-	10	33
	milieuhygiëne	21	-	11	32
	moleculaire wetenschappen	19	-	2	21
	combinatie binnen N-4	-	23	11	34
	geen antwoord				34
TOTAAL		229	141	197	601

Voor de interpretatie van de cijfers uit tabel 7 zijn vergelijkende gegevens uit voorgaande jaren nodig. Op deze plaats zal daar verder niet op in worden gegaan.

Wel wordt opgemerkt dat 229 van de 601 N-prop.-studenten (38%) al vrij zeker van hun uiteindelijke richtingskeuze waren. Daarbij kunnen we nog het onderscheid maken tussen de september- en de oktobergroep met percentages van resp. 32 en 44. We zien dus dat het aantal studenten, voor wie de richtingskeuze al grotendeels vast staat, al in het begin van het propedeusejaar vrij snel oploopt.

Tabel 8. De keuze van de studierichting na de NM-propedeuse

studierichting(en)	aantallen studenten met:			totaal:
	vrijwel zekere keuze voor:	twijfel tussen 2 rich- tingen	nog slechts vaag idee; denk het meest aan:	
NM-1 economie	22	-	2	24
combinatie tussen NM-1 en NM-2	-	1	0	1
combinatie tussen NM-1 en NM-3	-	3	0	3
NM-2 landschapsarchitectuur	44	-	6	50
cultuurtechniek-A	11	-	0	11
combinatie binnen NM-2	-	12	0	12
combinatie tussen NM-2 en NM-3	-	3	0	3
combinatie tussen NM-2 en NM-4	-	3	0	3
NM-3 sociologie (westers)	9	-	5	14
agr.sociologie (niet-westers)	13	-	1	14
combinatie binnen NM-3	-	2	0	2
combinatie tussen NM-3 en NM-4	-	4	0	4
NM-4 huishoudwetenschappen	14	-	2	16
geen antwoord				3
Totaal	113	28	16	160

Wat betreft de richtingskeuze van de NM-ers, valt het op dat het percentage van de studenten, dat de keuze al vrijwel heeft bepaald, aanzienlijk hoger ligt dan bij de N-ers. Voor de NM-ers bedraagt dit ruim 70%. Daarbij moet wel worden bedacht dat de NM-propedeuse vooraf gaat aan een kleiner aantal studierichtingen, die onderling veelal nauwelijks aan elkaar verwant zijn. Dit zal de keuze van de

studierichting ongetwijfeld versnellen en vergemakkelijken. Ook hier worden de cijfers gepresenteerd zonder er nader commentaar op te leveren.

Voor lezers, die minder goed met de Wageningse situatie op de hoogte zijn, wordt er op gewezen, dat de biologie-studenten hier buiten beschouwing worden gelaten, omdat er voor hen geen keuzeprobleem is: de biologie-propedeuse verschaft nl. slechts toegang tot één kandidaatsprogramma.

3. De aantrekkelijkheden van de Landbouwhogeschool

In vraag 47 (bijlage II) is een aantal kenmerken van de studie te Wageningen opgesomd. In het algemeen zijn dat kenmerken, waarin de studie aan de LH zich onderscheidt van andere wetenschappelijke studies. Gevraagd werd om de drie meest aantrekkelijke aan te kruisen. In 1965 en in 1970 is deze zelfde vraag door Abma ⁴⁾ resp. Muggen ⁵⁾ eveneens aan de Wageningse eerstejaars voorgelegd, waardoor het dus mogelijk is de resultaten in de tijd te vergelijken.

Tabel 9. De aantrekkelijkheden van de Landbouwhogeschool (in %) naar gevolgde propedeuse ^{*})

	N	NM	B
- de gerichtheid van de opleiding op de land- en tuinbouw	39	27	20
- de gerichtheid van de opleiding op de ontwikkelingslanden	26	19	7
- de grote keuzevrijheid in de kandidaats- en doctoraalstudie	37	29	46
- de gerichtheid van de opleiding op de milieuproblematiek	18	8	34
- de gerichtheid van de opleiding op de ruimtelijke ordening	3	33	5
- de mogelijkheid om uiteenlopende vakken te combineren	44	54	57
- de veelheid van studierichtingen na de propedeuse	45	25	9
- de mogelijkheid om welzijnsaspecten te bestuderen (wonen, voeding, recreatie etc.)	13	39	4
- de gerichtheid van de opleiding op de praktijk	39	36	55
- Wageningen als studiestad (inwonersaantal, geogr.ligging, gering aantal studenten, studentenleven)	12	13	32
- ander aspect	10	9	11

^{*}) Als de studenten allen 3 aantrekkelijke kenmerken zouden hebben aangekruist, zou een verticale telling per propedeuse een totaal van 300% hebben opgeleverd. In werkelijkheid is dit totaal echter iets lager. Dit komt omdat een aantal studenten geen of minder dan 3 kenmerken heeft aangekruist.

Uiteraard zijn er nogal wat verschillen tussen de onderscheiden propedeuses. Vooral de mogelijkheid om uiteenlopende vakken te combineren, wordt door de studenten positief gewaardeerd, waarbij overigens vastgesteld moet worden, dat in 1970 de NM-propedanten hier nog hoger scoorden en de biologen belangrijk lager. Opvallend is ook de hoge waardering van de biologen voor de gerichtheid van de opleiding op de praktijk, terwijl zij, zoals we in hoofdstuk V gezien hebben, juist sterk wetenschappelijk georiënteerd zijn. We moeten hierbij echter bedenken, dat het hier gaat om een vergelijking tussen de Wageningse biologie-opleiding en de biologie-opleiding elders. Vermeldenswaard is verder dat de N- en de B-eerstejaars de gerichtheid van de opleiding op de land- en tuinbouw vaker als aantrekkelijk aanmerken, dan dat in 1970 het geval was.

4. Aantrekkelijke toekomstige beroepen

De gerichtheid op het toekomstig beroep is in het voorgaande al herhaaldelijk aan de orde geweest. We hebben kunnen vaststellen dat de beroepsoriëntatie voor de N-, de NM- en de B-eerstejaars in verschillende mate een rol heeft gespeeld bij de beslissing om te gaan studeren.

In deze paragraaf zullen we zien welke beroepen door de studenten aantrekkelijk worden gevonden en welke niet. Daartoe is in vraag 48 van de vragenlijst de respondenten een reeks van 16 beroepen voorgelegd, waarvan zij de 3 aantrekkelijkste en de 3 onaantrekkelijkste moesten aankruisen. Door het percentage van de studenten dat een bepaald beroep als onaantrekkelijk kwalificeert af te trekken van het percentage van de studenten dat hetzelfde beroep als aantrekkelijk opgeeft, ontstaat een voorkeursindex voor dat beroep. Ook deze vraag is in 1965 en in 1970 aan de Wageningse eerstejaars voorgelegd, evenwel met dien verstande, dat de lijst van beroepen zodanig moest worden gewijzigd, dat de onderlinge vergelijkbaarheid er door is bemoeilijkt. Ook ten opzichte van de in september aan de helft der N-propedanten voorgelegde vragenlijst zijn in de oktober-versie een aantal wijzigingen aangebracht. Om complicaties te voorkomen, zijn in tabel 10 alleen de scores van de in oktober geënquêteerde studenten opgenomen.

Ook hier treden vanzelfsprekend nogal eens verschillen op tussen de deelnemers aan de onderscheiden propedeuses, eenvoudig omdat het volgen van een bepaalde propedeuse een aantal beroepen wel haast uitsluit. In die gevallen is vaak noch van een positieve, noch van een negatieve waardering van zo'n beroep sprake en is een lage voorkeursindex het resultaat. In een aantal andere gevallen, waarin de absolute waarde van de index ook laag is, wordt echter vermeld dat het hier in feite gaat om een groot aantal "voor en tegenstanders"

Tabel 10. Voorkeursindex beroepen Wageningse ingenieurs (in %) naar gevolgde propedeuse

	N (N=316)	NM (N=160)	B (N=56)
- boer of tuinder	7	-6	5
- commercieel medewerker in handel of industrie	-51	-54	-75
- research medewerker in handel of industrie	-7	-54	-29
- cultuurtechnicus	5	16	-9
- landbouwvoorlichter	16	1	-4
- wetenschappelijk medewerker univ. of hogeschool	1	-4	14
- ontwikkelingssamenwerkings-deskundige	19	24	11
- planoloog	-6	37	-9
- onderzoeker aan instituut of proefstation	45	-11	46
- milieudeskundige	15	8	50
- beleidsmedewerker bij overheidsinstelling of andere organisatie	-9	24	-5
- leraar	-20	-18	4
- bosbouwdeskundige	15	3	16
- landschapsarchitect	-3	38	9
- voedings-/gezondheidsdeskundige	6	-3	0
- huishoudkundige	-34	-2	-27
- ander beroep	3	6	5

van het betreffende beroep, die elkaar in evenwicht houden. Dat is bijv. het geval bij de boer of tuinder (N, NM), de research-medewerker in de industrie (N) en in zekere zin bij de leraar (N, NM en B). Valt de score hoger uit, hetzij positief, hetzij negatief, dan betekent dat, dat er wel een grote mate van eensgezindheid onder de respondenten bestaat. Zo is bijv. de afkeer van het beroep van commercieel medewerker in handel of industrie algemeen. Andere weinig populaire beroepen zijn: research-medewerking in de industrie (NM en B) en huishoudkundige (N en B). Beroepen, die zich wel in een flinke belangstelling mogen verheugen zijn: ontwikkelingssamenwerkings-deskundige (N en NM), milieudeskundige (N en B), onderzoeker aan instituut of proefstation (N en B), planoloog en landschapsarchitect (NM) en beleidsmedewerker bij overheidsinstelling of andere organisatie (NM).

NAWOORD

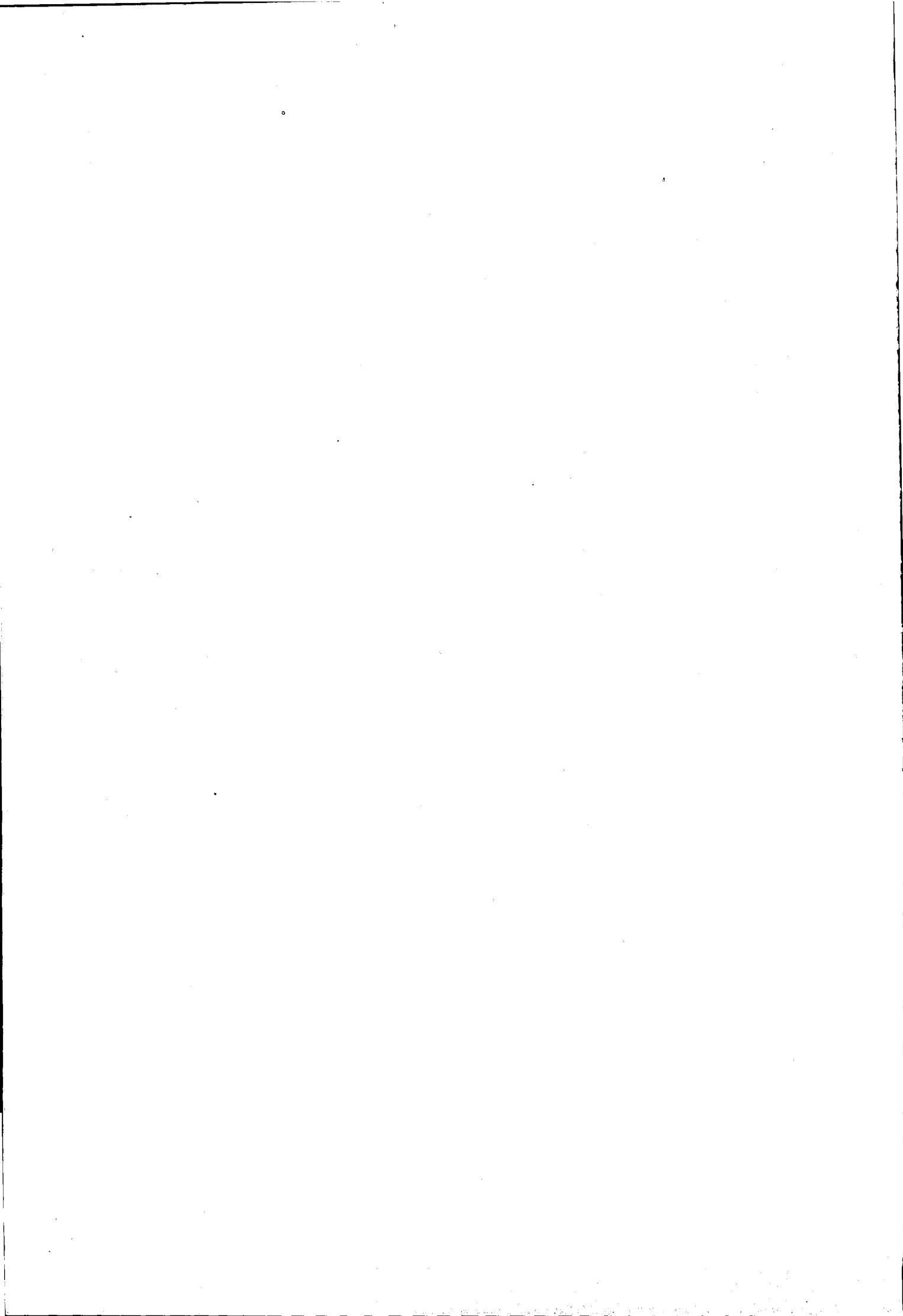
Zoals in het voorwoord al is opgemerkt bevat dit interimrapport een in een aantal opzichten nog voorlopige neerslag van een eerste bewerking van het onderzoeksmateriaal. Dit materiaal bevat echter meer mogelijkheden van onderzoek. We denken daarbij met name aan het leggen van meer dwarsverbanden tussen de ter beschikking staande gegevens. Zo zal het verband tussen de vermoedelijk te kiezen studierichting en de studieorientaties moeten worden onderzocht. Ook de verschillen tussen de deelnemers van de drie propedeuses kunnen op een aantal punten nog worden uitgediept, terwijl ook binnen de groepering van studenten van één propedeuse het beeld nog verder gedifferentieerd moet worden.

Voorts zal de relatie tussen studie-oriëntatie en studie-succes aan het licht moeten worden gebracht.

Door realisatie van het hier beschreven nog te verrichten onderzoek zal, samen met de nog te houden diepte-interviews, een nog vollediger beeld ontstaan van wat de Wageningse eerstejaars anno 1975 ertoe beweegt te gaan studeren.

NOTEN

1. Minister van Onderwijs en Wetenschappen, Discussienota contouren van een toekomstig onderwijsbestel, 's-Gravenhage, 1975
2. Commissie Ontwikkeling Hoger Onderwijs, Nota Algemeen Hoger Onderwijs, 's-Gravenhage, 1975
3. - Beintema, K.A., Studiekeuze-motieven van medische studenten, Afdeling Onderwijs-Research Medische Faculteit Rotterdam, Rotterdam, 1971
- Everwijn, S.E.M., Studiekeuzemotieven van geneeskunde- en wiskunde-studenten, mededeling no. 11, Bureau Onderwijsresearch en studie-statistiek van de Rijksuniversiteit Utrecht, Utrecht, 1969
- Muggen, G., Propedeuse in Wageningen, Bureau Onderzoek van Onderwijs LH, Wageningen, 1972
- Verwachtingen, voorkeuren en waarderingen van aankomende TH-studenten, Onderwijskundige Dienst TH Delft, Delft 1970
- Welzen, D.J. van, Motieven om geneeskunde te gaan studeren, Dienst Onderwijsontwikkeling Faculteit der Geneeskunde Rijksuniversiteit Leiden, Leiden, 1975
4. Abma, E., Wageningse Eerstejaarstudenten 1975, Bulletin no. 27, Afdelingen voor Sociale Wetenschappen aan de Landbouwhogeschool, Wageningen, 1967
5. Muggen, G., Propedeuse in Wageningen, Bureau Onderzoek van Onderwijs LH, Wageningen, 1972

Wageningen, oktober 1975

Aan de eerstejaarsstudenten 1975-'76

Voor U ligt een vragenlijst, opgesteld door het Bureau Onderzoek van Onderwijs van de Landbouwhogeschool. Dit bureau verleent onderwijskundige diensten bij het inrichten en vernieuwen van het onderwijs aan de LH. Daarvoor is vaak voorafgaand onderzoek nodig.

Uw vrijwillige medewerking wordt gevraagd voor een onderzoek, waarin de vraag waarom men gaat studeren centraal staat. Daarnaast zijn we er ook in geïnteresseerd, waarom U juist Wageningen als studieplaats hebt gekozen. Dit onderzoek is van belang omdat op die manier inzicht kan worden verkregen in de vraag in hoeverre de studiemotieven en de studiekeuzemotieven van de eerstejaarsstudenten aansluiten bij de geboden studieprogramma's.

Het is van belang dat de antwoorden op de vragen door ons in verband kunnen worden gebracht met inschrijvingsgegevens (zoals vooropleiding) en met nog te behalen studieresultaten.

Om die reden vragen wij U Uw naam en geboortedatum op het vragenformulier te vermelden.

Het Bureau Onderzoek van Onderwijs, dat binnen de LH een onafhankelijke positie inneemt, verzekert U echter, dat Uw antwoorden aan geen enkele LH- of andere instantie ter inzage zullen worden gegeven. Het Bureau Onderzoek van Onderwijs zal alle gegevens vertrouwelijk behandelen. Zo zullen, na toekenning van een alleen bij het B.O.O. bekend onderzoeksnummer, alle vragenlijsten van de naam ontdaan worden. Bovendien zal de lijst met namen en onderzoeksnummers uiterlijk 1 januari 1977 vernietigd worden.

Van de uitkomsten van het onderzoek zult U te zijner tijd via de LH-Berichten op de hoogte worden gesteld.

Voor Uw medewerking zeggen wij U hartelijk dank.

Voor het Bureau Onderzoek van Onderwijs,

G. Muggen

J.S. van der Zee

LANDBOUWHOGESCHOOL - WAGENINGEN

Bureau Onderzoek van Onderwijs

Onderzoek Eerstejaarsstudenten

oktober 1975

VRAGENLIJST

jaar van aankomst LH

Propaedeuse 0 N
 0 NM
 0 Biologie

(naamstrook wordt na toekenning van een onderzoeksnummer verwijderd)

Voorletters

Achternaam

Geboortedatum

VRAGENLIJST EERSTEJAARSONDERZOEK 1975

Studenten gaan, blijkens onderzoek, om verschillende motieven studeren, terwijl er tevens verschillende voorkeuren voor de te volgen studieprogramma's bestaan. In de eerste serie vragen worden, vervat in een uitspraak, een groot aantal studieredenen genoemd. Wilt U voor elke uitspraak aangeven in hoeverre U het er mee eens bent? U doet dat door achter de betreffende uitspraak een hoger cijfer te omcirkelen naarmate U meer met de uitspraak instemt.

Om er even in te komen, leggen we U, als voorbeeld, de volgende uitspraak voor:

Ik ben gaan studeren omdat de bakker
zei dat ik dat moest doen

-1- -2- -3- -4- -5-

Er zijn nu 5 antwoordmogelijkheden, nl.

- U bent het helemaal niet met de uitspraak eens; U omcirkelt een 1
- U bent het niet met de uitspraak eens; U omcirkelt een 2
- U staat neutraal tegenover de uitspraak; U omcirkelt een 3
- U bent het met de uitspraak eens; U omcirkelt een 4
- U bent het helemaal met de uitspraak eens; U omcirkelt een 5

	cluster	gemiddelde item-scores			
		N-prop sept. (N=285)	N-prop okt. (N=316)	NM-prop okt. (N=160)	B-prop okt. (N=56)
1. Ik ben gaan studeren om wetenschappelijke problemen op te lossen	W	2.88	2.80	2.66	3.04
2. Studeren is voor mij een middel om het beroep dat ik voor ogen heb te bereiken	B-alg	3.71	3.78	3.69	3.61
3. Het is fijn als je na een universitaire studie terecht komt in een beroep waar je werkt met mensen die ook gestudeerd hebben	SE	2.23	2.10	2.23	2.27
4. Het is me eigenlijk onduidelijk wat ik met de studie wil	AS	2.11	2.03	2.01	2.07
5. Ik vind het verbreden van kennis en het aanleren van praktische vaardigheden van meer belang dan wetenschappelijke specialisatie	AV	3.51	3.50	3.92	3.55
6. Ik ben gaan studeren omdat ik sterk in de wetenschap van mijn keuze geïnteresseerd ben	W	3.63	3.73	3.53	4.29
7. Ik ben gaan studeren om later een beroep te kunnen uitoefenen dat erg nuttig voor de samenleving is	B.hum.	3.58	3.48	3.46	3.41
8. Ik ben gaan studeren omdat ik na het vwo toch geen werk had kunnen krijgen	AS	1.63	1.56	1.58	1.41

	cluster	N-prop sept. (N=285)	N-prop okt. (N=316)	NM-prop okt. (N=160)	B-prop okt. (N=56)
9. Ik ben gaan studeren om later een plezierig leven te kunnen leiden	SE	2.34	2.40	2.54	2.57
10. Ik studeer zomaar, omdat ik er zin in heb	AS	2.30	2.34	2.58	2.16
11. Ik ben gaan studeren om mijn theoretische horizon te verbreden	W	3.14	3.10	3.29	3.36
12. Ik ben gaan studeren om later een beroep te kunnen uitoefenen waarin ik andere mensen kan helpen	B-hum.	3.65	3.49	3.58	3.34
13. Ik ben gaan studeren omdat ik dan mijn persoonlijkheid verder kan ontwikkelen	AV	3.28	3.18	3.41	3.23
14. Ik ben gaan studeren omdat anderen daar sterk op hebben aangedrongen	AS	1.80	1.93	2.06	1.73
15. Ik vind het fijn om tijdens mijn studie met wetenschappelijke problemen bezig te zijn	W	3.29	3.12	2.95	3.27
16. Ik ben gaan studeren om met meer kennis van zaken aan politieke activiteiten mee te kunnen doen	MK	1.96	1.88	2.34	2.14
17. Ik ben gaan studeren vanwege de aantrekkelijke sociaal-economische positie die eruit voortvloeit	SE	2.08	2.11	2.19	1.75
18. Ik wil me door middel van mijn studie zo breed mogelijk oriënteren	AV	3.78	3.66	4.03	4.07
19. Ik studeer zonder eigenlijk te weten waarom	AS	1.60	1.67	1.66	1.54
20. Ik ben gaan studeren om mijn intellectuele nieuwsgierigheid te bevredigen	W	2.82	2.86	2.76	3.32
21. Ik ben gaan studeren omdat een universitaire studie een logisch vervolg is op het vwo	AS	2.69	2.84	2.72	2.39
22. Ik ben gaan studeren omdat ik het prettig vind later een beroep te hebben dat een zeker aanzien geniet	SE	1.90	1.96	2.00	1.66
23. Ik wil mij in mijn studie niet specialiseren	AV	2.61	2.60	2.83	2.61
24. Ik ben gaan studeren omdat ik nog niet in het arbeidsproces (of militaire dienst) opgenomen wil worden	AS	2.29	2.28	2.77	2.34
25. Ik ben gaan studeren vanwege de zelfstandigheid en de relatief grote vrijheid die ik later zal hebben om mijn werk in te delen	SE	3.29	3.09	3.26	3.55
26. Ik ben gaan studeren om gefundeerde kritiek op het maatschappelijk bestel te kunnen geven	MK	2.53	2.38	2.99	3.05

	cluster	N-prop sept. (N=285)	N-prop okt. (N=316)	NM-prop okt. (N=160)	B-prop okt. (N=56)
27. Ik ben gaan studeren omdat ik sterk ge- interesseerd ben in de ontwikkeling van een bepaald wetenschapsgebied	W	3.18	3.29	3.08	3.50
28. Ik ben gaan studeren omdat een universitaire studie bijdraagt tot mijn algemene vorming	AV	3.48	3.46	3.83	3.75
29. Ik ben niet zozeer in de wetenschap op zich geïnteresseerd als wel om in het algemeen op niveau te leren denken	AV	2.79	2.88	3.17	2.86
30. Ik had eigenlijk liever iets anders willen doen dan een universitaire studie	AS	1.98	2.08	2.18	2.05
31. Ik zal mijn toekomstige studie zo proberen in te richten, dat ik later van veel dingen het een en ander afweet, in plaats van me te specialiseren in één vak of studiegebied	AV	3.45	3.35	3.83	3.50
32. Een universitaire studie is voor mij een middel om later zelfstandig te kunnen werken	SE	3.32	3.30	3.23	3.38
33. Ik ben gaan studeren om maatschappelijke problemen te helpen oplossen	MK	3.15	3.00	3.46	3.07
34. Voorop staat bij mij het beroep dat ik later uit wil oefenen	B.alg.	3.16	3.23	2.95	2.84
35. Ik studeer om later meer geld te kunnen verdienen	SE	1.98	2.05	1.96	1.61
36. Ik ben gaan studeren omdat ik graag wil weten hoe de dingen in elkaar zitten	W	3.53	3.50	3.44	4.05
37. Ik ben gaan studeren om me in de theoretische grondslagen van een bepaald wetenschapsgebied te verdiepen	W	2.93	2.98	2.71	3.02
38. Ik ben gaan studeren om een bijdrage te kunnen leveren aan de maatschappij- verandering	MK	3.02	2.89	3.36	3.27
39. Ik ben meer op een toekomstig beroep gericht dan op de studie zelve	B.alg.	2.98	3.06	2.92	2.59
40. Ik ben gaan studeren om later in mijn werk veel met academici in aanraking te komen	SE	1.88	1.74	1.64	1.80
41. Omdat ik niet wist wat ik wilde gaan doen ben ik maar gaan studeren	AS	1.75	1.75	1.81	1.54
42. Ik ben gaan studeren om een bijdrage te kunnen leveren aan de hervorming van de universiteit	MK	1.90	1.61	1.64	1.63
43. Ik geef de voorkeur aan een studieprogramma dat is gericht op het verbreden van kennis en het aanleren van praktische vaardigheden	AV	3.87	3.77	4.11	3.77

44. Tot besluit van deze serie uitspraken nog een vraag die misschien wat moeilijker is te beantwoorden. Wilt U het toch proberen?

a Hieronder staan nog eens een aantal studieoriëntaties genoemd. Wilt U aankruisen welke studieoriëntatie op dit moment voor U de belangrijkste is, m.a.w. hoe kijkt U op dit moment in de eerste plaats tegen de studie aan?

- ☐ als inleiding tot een bepaald wetenschapsgebied
- ☐ als opleiding tot een bepaald beroep
- ☐ als middel tot een algemene, intellectuele vorming
- ☐ anders, nl.

b Hoe zeker bent U van Uw antwoord op deze vraag?

erg onzeker : -1- -2- -3- -4- -5- : erg zeker

45. a. Hebt U voor dat U de beslissing nam aan de LH te gaan studeren, eerst nog ernstig andere studies overwogen?

- ☐ ja, elders uitgeloot
- ☐ ja, andere studies overwogen (niet meegeloot)
- ☐ neen

b. Indien ja, welke studie was dat?

- ☐ diergeneeskunde
- ☐ medische wetenschappen
- ☐ wiskunde en natuurwetenschappen
- ☐ biologie
- ☐ technische wetenschappen
- ☐ rechten
- ☐ economische wetenschappen
- ☐ sociale wetenschappen
- ☐ hoger agrarisch onderwijs
- ☐ andere studie, nl.

Welke overwegingen deden U tenslotte besluiten om aan de LH te gaan studeren? (s.v.p. niet volstaan met 'elders uitgeloot' of 'op aanraden van schooldecaan', maar dieper op eigen overwegingen ingaan)

.....
.....
.....

c. Indien uitgeloot: Bent U van plan voor het volgende studiejaar nog een poging te doen elders in te loten?

- ☐ ja
- ☐ neen

46. In welke mate weet U reeds welke richting U na het propaedeutisch examen gaat studeren?

- ☐ vrijwel zeker richting
- ☐ aarzel nog tussen en
- ☐ heb nog slechts een vaag idee, denk echter het meest aan

47. De studie aan de LH onderscheidt zich in een aantal opzichten van andere wetenschappelijke studies. Hieronder worden een aantal kenmerken van de studie te Wageningen genoemd. Wilt U er daarvan 3 aankruisen die U in het bijzonder hebben aangetrokken?

- ☐ de gerichtheid van de opleiding op de land- en tuinbouw
- ☐ de gerichtheid van de opleiding op de ontwikkelingslanden
- ☐ de grote keuzevrijheid in de kandidaats- en doctoraalstudie
- ☐ de gerichtheid van de opleiding op de milieuproblematiek
- ☐ de gerichtheid van de opleiding op de ruimtelijke ordening
- ☐ de mogelijkheid om uiteenlopende vakken te combineren
- ☐ de veelheid van studierichtingen na de propaedeuse
- ☐ de mogelijkheid om welzijnsaspecten te bestuderen (wonen, voeding, recreatie, etc.)
- ☐ de gerichtheid van de opleiding op de praktijk
- ☐ Wageningen als studiestad (inwonersaantal, geografische ligging, gering aantal studenten, studentenleven)
- ☐ ander aspect, nl.

48. Hieronder volgt een lijst van beroepen dat door een groter of kleiner aantal Wageningse ingenieurs wordt uitgeoefend. Zoudt U

3 beroepen willen aankruisen die U het meest aantrekkelijk vindt
 3 beroepen willen aankruisen die U het minst aantrekkelijk vindt

	meest aantrekkelijk	minst aantrekkelijk
- boer of tuinder	0	0
- commercieel medewerker in handel of industrie	0	0
- research-medewerker in de industrie	0	0
- cultuurtechnicus	0	0
- landbouwvoorlichter	0	0
- wetenschappelijk medewerker univ. of hogeschool	0	0
- ontwikkelingssamenwerkings-deskundige	0	0
- planoloog	0	0
- onderzoeker aan instituut of proefstation	0	0
- milieudeskundige	0	0
- beleidsmedewerker bij overheidsinstelling of andere organisatie	0	0
- leraar	0	0
- bosbouwdeskundige	0	0
- landschapsarchitect	0	0
- voedings-/gezondheidsdeskundige	0	0
- huishoudkundige	0	0
-	0	0

49. Hieronder staan een aantal mogelijke doelstellingen van de Wageningse propaedeuse. Wilt U op de 5-puntsschaal aangeven welk belang naar Uw eigen mening aan de genoemde doelstellingen toegekend zou moeten worden?

	onbelangrijk			zeer belangrijk	
	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-
a. het uitdiepen van basiskennis	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-
b. het bijbrengen van de juiste studie- houding en studeervaardigheid	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-
c. het inleiden tot de toekomstige studierichting	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-
d. het selecteren van de beste studenten	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-

	onbe- langrijk					zeer be- langrijk				
e. het ontwikkelen van een wetenschappelijke en kritische instelling	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-					
f. het behulpzaam zijn bij het studierichtingskeuze-proces	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-					
g. introductie in relevante en zo mogelijk actuele vak- en beroepsproblematiek	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-					
h. het toetsen van de geschiktheid voor de toekomstige studie	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-					
i. de aankomende studenten nog een jaar gelegenheid te geven om hun studierichting te kiezen	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-					
j. andere doelstelling, nl.	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-					

50. Wilt U dezelfde vraag nogmaals beantwoorden, maar nu aangeven welk belang, in Uw ogen, de LH toekent aan de genoemde onderwijsdoelstellingen?

	vindt LH onbelangrijk					vindt LH zeer be- langrijk				
a. het uitdiepen van de basiskennis	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-					
b. het bijbrengen van de juiste studie-houding en studeervaardigheid	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-					
c. het inleiden tot de toekomstige studierichting	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-					
d. het selecteren van de beste studenten	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-					
e. het ontwikkelen van een wetenschappelijke en kritische instelling	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-					
f. het behulpzaam zijn bij het studierichtings-keuzeproces	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-					
g. introductie tot relevante en zo mogelijk actuele vak- en beroepsproblematiek	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-					
h. het toetsen van de geschiktheid voor de toekomstige studie	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-					
i. de aankomende studenten nog een jaar gelegenheid te geven om hun studierichting te kiezen	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-					
j. andere doelstelling, nl.	-1-	-2-	-3-	-4-	-5-					

51. Hebt U nog suggesties of opmerkingen m.b.t. dit onderzoek, dan stellen wij het ten eerste op prijs dat U die hieronder aan ons meedeelt!

Waardering van een aantal onderwijsdoelstellingen

gemiddelde score op 5-punts-schaal
(N=532 -oktobergroep-)

	waardering door studenten zelf	door studenten geperci- pieerde gewicht, dat de LH er aan toekent
a. het uitdiepen van de basiskennis	3.66	4.17
b. het bijbrengen van de juiste studiehouding en studeervaardigheid	3.40	2.83
c. het inleiden tot de toekomstige studierichting	3.95	2.73
d. het selecteren van de beste studenten	2.16	4.22
e. het ontwikkelen van een wetenschappe- lijke en kritische instelling	3.49	3.03
f. het behulpzaam zijn bij het studie- richtingskeuzeproces	3.68	2.58
g. introductie tot relevante en zo mogelijk actuele vak- en beroeps- problematiek	3.30	2.46
h. het toetsen van de geschiktheid voor de toekomstige studie	3.42	3.15
i. de aankomen studenten nog een jaar gelegenheid te geven om hun studie- richting te kiezen	3.15	2.98

